

24. 10. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Mezinárodní trestní soud utopíí?

Nejzávažnější zločiny podle mezinárodního práva: válečné zločiny, genocidu, zločiny proti lidskosti má podle svého ustanovení stíhat Mezinárodní trestní soud.

Skóre: 0.74

Název zdroje: Hospodářské noviny

Datum vydání: 24.10.2007

Nadpis: Mezinárodní trestní soud utopíí?

Strana: 9

Rubrika: názory

Autor: Vlasta Parkanová

Náklad: 60258

Oblast: Celostátní deníky

Zpracováno: 24.10.2007 05:22

Identifikace: DCHN20071024020049 cz

Klíčová slova: ústavní (8x), soudů (3x), soudu (2x), soudců, ústavy, soud, žaloby, mezinárodního práva, trestní soud, trestným činem, trestního soudu, trestní, trestních, ústavních

Nejzávažnější zločiny podle mezinárodního práva: válečné zločiny, genocidu, zločiny proti lidskosti má podle svého ustanovení stíhat Mezinárodní trestní soud. Karel Schwarzenberg v tomto listu nedávno označil tento soud za kostlivce ve skříni české politiky, který snad vzbuzuje obavy tím, že by "plíživě" omezil imunitu našich ústavních činitelů. Není sám, kdo v této věci argumentuje způsobem, který navádí k představě, že poslanci a poslankyně, kteří v roce 2000 a 2001 odmítli příslušné změny ústavy (a patřila jsem k nim i já), uvažují, že budou jmenované zločiny fyzicky páchat nebo k nim alespoň podněcovat. Proto bych k této věci ráda přičinila několik poznámek.

Projekt mezinárodní trestního soudu s univerzální působností zní jako velmi ušlechtilý a záslužný počin, který si klade za cíl vymýcení genocidy a dalších hrůzných zločinů. Může na tom ustavení soudu něco změnit? Statut soudu nečiní rozdíl mezi zeměmi s demokraticky zvolenými představiteli a nikým nevolenými pučisty. Neexistuje žádná záruka nezávislosti jednotlivých členů soudu (soudců) na svých nedemokratických vládách. V podobných institucích se tradičně uplatňuje proporcionalita zeměpisná, a nikoli přednost kandidátů z demokratických zemí před zeměmi nedemokratickými.

Na takové platformě se společná řeč hledá jen těžko. Kdo rozhodne, zda jsou genocidou hromadné vraždy a znásilňování v Dárfúru nebo izraelské útoky na palestinské radikály? V představách mnohých lidí, ale i režimů, jsou genocidou ozbrojené zásahy v Jugoslávii, v Afghánistánu nebo v Iráku. Diplomaté se dosud neshodli na definici agrese a do jejího přijetí nesmí soud jurisdikci nad tímto zločinem vykonávat. Obavy Spojených států, které se ke statutu soudu doposud (stejně jako Rusko a Čína) nepřipojily, pramení právě z obav ze zneužití soudu různými aktivistickými organizacemi nebo zločinnými režimy.

Zastánci soudu proti námitkám obvykle argumentují principem komplementarity. Soud je činný

pouze v případech, kdy státy, do jejichž jurisdikce určitá trestní věc spadá, nebudou schopny či ochotny ji řádně vyšetřovat nebo stíhat. Podle tohoto principu, pokud by skutečně došlo ke zneužití soudu, bychom museli ke stíhání vydat člověka, který se podle našich měřítek žádným trestným činem neprovinil. Soudu slouží ke cti, že dosud podobné žaloby hromadně odmítá. Rozhodně se však jedná o reálnější možnost, než že naši ústavní činitelé budou páchat genocidu na vlastním obyvatelstvu.

Pro trestání zločinů podobných rozměrů považuji za mnohem účelnější ověřenou praxi ustavování ad hoc trestních tribunálů (např. pro bývalou Jugoslávii, Rwandu, atd.). Univerzální mezinárodní trestní soud je do značné míry plodem utopických představ o potřebě ustavení jakési celoplanetární vlády či parlamentu a soudů, jejichž rozhodnutí má mít automaticky vyšší demokratickou legitimitu než rozhodnutí jednotlivých zemí.

Domnívám se, že tyto koncepce, které si vesměs kladou za cíl bojovat proti dominanci USA ve světě, jsou nesprávné a ve svém důsledku i nebezpečné pro udržení demokracie a svobody na této planetě. Autorka je ministryní obrany.

Zpracovatel: Anopress IT a.s.